

Vald och ofrivillig ensamhet

A woman with curly hair and sunglasses is sitting on a stone step in front of a green door. She is wearing a patterned shirt and blue jeans, and is looking down at a small object in her hands. The background is a plain wall.

**Artificiell Intelligens
Mamma – prästen ljuger!
Dela lika under samma himmel
Frans hjälper till som kyrkvaktmästare**

Vald och ofrivillig ensamhet

Ensamhet är ett av vår tids stora samhällsproblem, som har stor påverkan på folkhälsan. Många äldre upplever ensamhet, trots att de bor på ett äldreboende eller har hjälp av hemtjänst. Att få praktisk hjälp av många olika personer kan inte jämföras med den samhörighet som finns mellan vänner eller nära släktingar.

Att välja att vara ensam ibland är sunt, men att bli ofrivilligt ensam i livet när en livskamrat vill skiljas eller dör, kan ta väldigt hårt på den psykiska hälsan. Men, liksom i alla livskriser, är det viktigt att efter en tid försöka ta tag i situationen och göra något åt ensamheten. Man måste våga söka sig till sammanhang där man kan uppleva gemenskap och kanske träffa nya vänner som kan förgylla tillvaron.

Frivilligarbetarna i församlingens besöksgrupp har uppdraget att regelbundet hälsa på personer som vill ha besök för att lindra känslan av ensamhet. Inom kommunen finns gemenskapsfrämjande verksamheter för ensamma äldre, till exempel Strået på Malmen och Kontakten på Solliden. Läs mer längre fram i tidningen.

Artificiell intelligens (AI) blir allt vanligare i vår vardag. Den kan i vissa sammanhang upplevas som ett hot mot mänsklig gemenskap, men använd på rätt sätt kan den tillföra många hjälpmedel. Vi får akta oss för bli förblindade av den tekniska utvecklingen och glömma bort de viktiga mänskliga aspekterna. För människor behöver människor. Vi är ju sociala varelser... (läs mer i artikeln härintill)

Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Vad är AI?

"Begreppet AI används för system som uppvisar ett intelligent beteende genom att analysera sin omgivning och agera, med någon nivå av självbestämmande. AI-baserade system kan vara ren mjukvara eller inbyggd i hårdvara."

källa: regeringen.se

Att definiera AI

Att definiera AI är inte det lättaste. Forskningsområdet AI grundades, enligt Wikipedia, på påståendet att en central egenskap hos människan, nämligen intelligens, "går att beskrivas exakt, vilket gör det möjligt för en maskin att simulera den".

Detta väcker filosofiska frågor om själen och om etiken kring att skapa konstgjorda varelser utrustade med människoliknande intelligens, frågor som har tagits upp i myter, fiktion och filosofi sedan antiken. AI har varit föremål för en enorm optimism, men har också drabbats av häpnadsväckande motgångar.

Idag har AI blivit en viktig del av teknikindustrin och utför de tyngsta uppgifterna kring många av de mest utmanande problem inom datavetenskap.

AI i vår vardag

AI smyger sig också mer eller mindre obemärkt in i vår vardag. Några exempel är: näthandel och marknadsföring, webbsökningar, digitala personliga assistenter i våra smartphones, automatiska översättningar, smarta prylar i hemmet, funktioner i bilar och navigering samt cybersäkerhet. Europeiska kommissionen definierar olika typer av AI: Mjukvara: virtuella assistenter, bildanalysverktyg, sökmotorer, igenkänningssystem för röster och ansikten. Förkroppsligad AI: robotar, självkörande bilar, drönare, Internet of Things

AI, etik och samhällsfrågor

Forskare vid Umeå universitet tittar på hur man kan utveckla tekniken och göra den bättre, mer effektiv och tillförlitlig. De undersöker också hur man säkerställer att AI-teknik och system följer lagar, etiska riktlinjer och kan förklaras. Samtidigt studerar de hur utvecklingen mot digitalisering och AI påverkar politik, utbildning, lagstiftning, arbetsliv och medier, och vad förändringarna innebär idéhistoriskt, språkligt och kulturellt.

hämtat från Umeå universitets hemsida umu.se

Artificiell intelligens - på gott och ont

Artificiell intelligens, eller AI, är en maskins förmåga att visa människoliknande drag som resonerande, inlärning, planering och kreativitet. AI möjliggör för tekniska system att uppfatta sin omgivning, hantera vad de uppfattar och lösa problem med syfte att uppnå ett specifikt mål.

Fördelar med AI

Några fördelar är att AI kan utföra arbeten som inte är hälsosamma eller riskfria för människor. AI kan också användas för att med noggrannhet och precision bearbeta stora mängder information och komplex data. Det finns exempel på att AI kan bidra till att bättre identifiera sjukdomar, minska energianvändningen, reducera trafikolyckor, skapa nya tjänster, effektivisera industriell produktion, utveckla nya läkemedel och förkorta handläggningstider.

Enligt en artikel på svt.se den 24 januari 2023 så skulle AI-teknik kunna ge Ukraina övertag i kriget mot Ryssland.

Hur påverkar AI miljön?

AI skulle till exempel kunna bidra till förbättrade övervaknings- och analysmetoder, till exempel minskade utsläpp inom flera sektorer, och bidra till underlag och verktyg för klimatanpassning som minskar sårbarheten hos samhällen och sociala grupper.

Finns det risker med AI?

Användning av AI kan också medföra olika typer av risker som leder till allvarliga konsekvenser för enskilda. Riskerna orsakas av svagheter i AI-system som bland annat bräcklighet och inbyggd diskriminering. En av riskerna är att man förlitar sig på datamängder som återspeglar ett begränsat urval av människor, men som leder till beslut som ska tillämpas på alla. På samma sätt kan algoritmerna vara snedvridna av snäva världsåskådningar eller kommersiella agendor, som oproportionerligt prioriterar vissa handlingar.

Skillnad på mänsklig och artificiell intelligens

Artificiell intelligens, AI, skapas för att lösa uppgifter som att köra bil, känna igen ansikten och översätta språk. Mänsklig intelligens hjälper oss att dra lärdom av erfarenheter och utveckla vårt tänkande.

Foto: Pixabay

Kan AI ha moral?

Det förekommer resonemang kring huruvida AI kan få moraliskt relevanta egenskaper som autonomi (självbestämmande), intressen och preferenser. Ett annat problem är om alltmer avancerad AI kan tänkas påverka vår mänskliga självförståelse och skapa oro och osäkerhet om vår identitet.

Vem ta ansvar för AI?

Det är människor som ska hållas ansvariga när AI utvecklas och används. Även om AI-system kan agera mer eller mindre autonomt är det inte aktuellt att införa rättigheter och skyldigheter för system som sådana.

Gör AI människor mer ensamma?

Rädlorna för AI är många, men faktum är att robotar redan används inom bland annat social- och hälsovården och att de troligen kommer att få en alltmer framträdande roll. Ett bra exempel är kattrobotar som sprider trivsel och lindrar ensamhet på äldreboenden. Cristina Andersson, faktaförfattare och konsult, säger i en artikel på FDUV:s hemsida:

-Jag vill skapa ett bättre liv åt människorna - med hjälp av robotar. I och med den tekniska utvecklingen måste vi människor bli bättre, vi måste bry oss mer om varandra och vi måste bli bättre på att vara kreativa och skapande. Vi har fantasi och erfarenhet, det har inte robotar. Personal och anhängiga ska finnas där, coacha, berätta, lyssna, vara närvarande, visa empati. Människor behöver människor. Vi är ju sociala varelser.

Ensamhet

– ett folkhälsoproblem (del 1)

För femtio år sedan verkade en provinsialläkare i Jämtland som hette Wikström. Han fick Socialstyrelsens uppdrag att undersöka hur ensamheten påverkade människor i de små byarna när människorna i aktiv ålder hade flyttat till städerna. Han satte sig i bilen och åkte runt till gubbar och gummor som blivit kvar mitt ute i urskogen. De var människor som vägrade flytta från vildmarken och de förfasades av städernas lockelser. Efter två år skrev Wikström sin rapport och konstaterade att det inte fanns någon ensamhet i byarna. Ingen upplevde sig vara ensam för de hade katten att sköta om, småfåglarna att ge mat, hunden att gå ut med och ibland fick de se en älg eller ett rådjur, så ensamma var de aldrig. Det var förnöjsamma människor som tycktes leva harmoniska liv utan depression eller annan psykisk åkomma. I rapporten drog Wikström slutsatsen att ensamhet är ett tätortsproblem som ökar med storleken på staden.

Ensamheten finns mitt bland människor och där det är som mest folkrikt. I byarna visste alla allt om alla. Inget var hemligt (mer än nödvändigt) och ingen behövde ligga och dö utan upptäckt. Det var självklart att man hjälpte varandra med vad som behövde göras för att förenkla livet. Att behöva varandra som en trygghet var ingen skam utan något naturligt och den inställningen blev en grund till gemenskap. "Idag får jag hjälp, i morgon hjälper jag dig." Det handlar om "självbilder" som det kallas för på psykologspråk, men det kan också kallas för självförtroende eller livshållning. Till sin hjälp hade de här människorna katten eller ett annat djur som en typ av familjebildning. En levande varelse som behövde just den personen för sin överlevnad. Känslan av att vara behövd är en kraftfull känsla av att finnas till och att det finns en mening med det. "Katten behöver mig,

så jag kan inte gå och dö nu." Det kanske kan låta lite krasst men var och en får göra sina val och skapa meningsfullhet.

Det rapporten visar är att begreppet ensamhet har många olika aspekter eller för att säga det på ett annat sätt: det finns olika sorters ensamhet. En typ av ensamhet är den självvalda ensamheten som ibland är ett måste för att vi ska må bra. Det finns en läkande kraft i att dra sig tillbaka för att hinna ifatt sig själv utan en massa måsten eller krav från omgivningen. Vårt psyke behöver få ihop pusselbitarna som spretar av för många intryck. Bara när det blir lugnt och tyst kan vi bearbeta dem.

Den som aldrig vågar ta en sådan paus kommer att bli allt mer full av andras tankar och energier. Det är som att gå bort sig i en labyrinth och till slut inte kunna hålla någon fast orientering med egna mål. För vissa människor kan det hela utvecklas till en stress som handlar om att jaga tillfällen att få vara i fred – alltså ensam. Är det akut så går det att fly in på toaletten för där får man vara ifred. Vita lögnar är en annan teknik för att slippa undan och ställa upp på något som ändå är en lögn, något jag inte vill men gör ändå. Varför? Ett av svaren är att vi alla sedan barndomen är präglade av att det är en skam när vi inte får vara med de andra. Att bli mobbad och lämnad ensam är att vara utpekad och nedvärderad. Det är något som sitter kvar inuti själen och gör att ensamheten kan bli laddad med negativa stämningar och minnen. Just att bli utpekad förknippas med en skamkänsla där vi blir nakna och mycket ensamma med att vara den vi är. Att någon skäms för vår skull är något som skadar oss för livet. För att uthärda en sådan grundläggande känsla så tar vi till flykten och lär oss att bli extra trevliga för att få vara med i "gänget." Men ensamheten försvinner inte för den finns i vår likgarderob som är väl tillstängd med lås och bom.

Ensamhet

När jag flyttade till den lilla tätorten var det många positiva upplevelser som väntade på att upptäckas. Att gå till postkontoret var bara inte att gå till posten utan till post Ulla och medan hon räknade pengarna så pratade vi och skojade. Sedan var det Anton på bensinmacken som alltid hade tid med att vara vänlig och lyssnade till de frågor man hade om bilen. För att inte tala om Maja på Konsum som satt i kassan och var som en solstråle mot alla buttra troende på jantelagen. Hon såg alla och kunde kommentera med ett uppmuntrande ord. En gång var Ragnar före mig i kön och jag hörde hennes röst "Jaha, du Ragnar du glömde mjölken sist du var här på förmiddagen." Det lyste förälskelse i Ragnars ögon för han var änkeman och fick leva ensam med en hund. Så Maja var en av hans livspunkter som frågade honom hur det var den här dagen. Någon som var där och brydde sig om att fråga om han levde eller var på skuggsidan i livet.

Sedan dess har det skett många förändringar. Postkontoret har stängts ner och ersatts av en maskin som sitter på väggen där posten en gång låg. En maskin i stället för Ulla som fick gå i det tysta och städa på lagret. Anton har försvunnit från bensinmacken och det är stängt. En automat har tagit över jobbet och det är ingen människa kvar på plats, bara plåt och tekniska apparater finns kvar som mänskliga händer för att ge vad vi behöver. Inte är det bättre på Konsum som har bytt namn fem gånger och numera är Maja utbytt mot en maskin som skannar av streckkoder på våra varor. Det går bra att uträtta sina vardagliga behov utan att behöva möta en enda människa eller att kommunicera med någon. Kanske är det inte ens önskvärt att göra det och för den som inte vill gå utanför sin dörr går det bra att sköta allt från skärmen. Köpa, sälja, beställa, få informationer och få nya kontakter och prata med folk via chatten

– ett välfärdsproblem (del 2)

för det är säkrast så. Men vad händer med oss själva, klarar vi av denna förändring som levande varelser eller är sanningen en annan. Att vi håller på att själsligen dö inombords? Vi har blivit reducerade till något minimalt. Med andra ord kan vi säga att det har blivit mycket tråkigare och om vi inte förstår det själva behöver vi inse att majoriteten av svenska folket äter piller för att klara sin vardag.

Vad är det som händer med oss? Självtänker jag på lanthandlaren Wretblad som stod bakom disken iklädd en grå rock och på huvudet hade han en vegamössa och tre pennor bakom örat för att han skulle vara säker på att hitta en penna att skriva upp varorna med. Han var en personlighet som man aldrig glömmer och även om det tog två timmar att handla så gjorde det inget. Det var underhållning från början till slut. Min undran är vart alla personligheter tagit vägen? Svaret är enkelt: vi har genomgått en avpersonifiering för det finns inte längre plats för personligheter. Det sker på flera plan. Ett av dem handlar om brist på motståndskraft, vilket får oss att tro att det vi själva skapar inte duger. Vi får en övertro på elitens förmåga att lösa det åt oss. Vad som återstår är att vi far runt med våra plastkort och betalar för oss som en bekräftelse på att vi existerar. Vi ska betala parkeringsavgifter på olika sätt och i olika sammanhang för att få en giltighet att få vara med. Det här kallar politikerna för "välfärd" vilket betyder att var och en skall köra sitt eget race. Självtändig och oberoende av alla ska man vara så att man kan bevisa hur bra det är att klara sig helt själv. Uttrycket "ensam är stark" är en av vår tids stora illusioner. Vad händer om man inte vill vara en superhjälte? Många väljer att fylla sina sinnen med det som skärmen erbjuder. Men det är snabbmat för själen för att döva ångesten. Till slut avtrubbas längtan efter att komma ut ur sin ensamhet och till slut upphör den.

Verksamheten på Strået ger gemenskap

I dagverksamheten Strået på Malmen deltar äldre personer från 65 år som har eget boende och vill träffa andra. En del som bor ensamma upplever att ensamheten blir för stor, och då kan det kännas skönt att vara med i en grupp för likasinnade. I Stråets lokal på äldreboendet Malmen träffas olika grupper varje dag.

Marita Johansson och Ann-Christin (Anki) Sager jobbar på Strået. De tar emot deltagarna vid bussen när de kommer till Malmen, och pysslar om dem under dagen. Först brukar gruppen fika tillsammans. Marita och Anki serverar kaffe och smörgåsrån, och ofta bjuder de på hembakat fikabröd. Under tiden pratar damerna om allt möjligt. Det kan vara om nyheter, TV-program eller något som någon har varit med om.

Deltagarna trivs på Strået

-De är duktiga på att baka. Vi blir bortskämda, säger Marianne Eriksson och ler.

Ruth Johansson håller med:

-Tiden går för fort när vi är här, tycker hon.

-Jag stortrivs, säger Elsy Granqvist, som har varit en av deltagarna på Strået i närmare sju år.

Maud Eriksson med sina elva år som deltagare är den som har varit med längst.

Efter fikat gör de någon gemensam aktivitet som Anki och Marita har planerat. Det kan vara att spela yatzy, kortspel eller sittande boule. Ibland sjunger de till musik eller målar efter bilder. På fredagar erbjuds sittgympa i en annan lokal och några i gruppen brukar vara med på det. På sommaren när det är fint väder sitter de gärna ute i förmiddagssolen på uteplatsen, som kallas engelska parken, och då kan det hända att det är någon underhållning. Gruppen går gemensamt till matsalen och äter lunch tillsammans där. Sedan blir det kaffe i Stråets lokal och kanske hinner de med att spela bingo, som den här gruppen tycker är särskilt roligt.

Fredagsgruppen på Strået börjar med förmiddagsfika innan det är dags för någon gemensam aktivitet.

Finner nya bekantskaper

Ingen i gruppen kände varandra tidigare, så besöken på Strået har inneburit nya bekantskaper. Ruth och Ulla Lindberg har till och med börjat göra sällskap till underhållningen på Malmen på lördagar. De delar taxi och passar på att äta lunch tillsammans på Malmen innan underhållningen börjar.

-Tanken med den här verksamheten är att äldre ensamma personer som bor i eget boende kan få bryta sin ensamhet och få en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Genom att komma till Strået och träffa andra deltagare ges en möjlighet till social gemenskap och samvaro med andra i samma situation, säger Marita.

Hon förklarar att den som vill vara med i Stråets verksamhet behöver få deltagandet beviljat av en biståndshandläggare på kommunen. Sedan gör personalen på Strået ett hembesök där de berättar om verksamheten. Den som vill kan också få komma på besök i lokalen innan man börjar i en grupp, om man känner sig osäker.

Sätter ihop grupper hänsynsfullt

Det är Marita och Anki som sätter ihop grupperna, och det är många aspekter att ta hänsyn till för att det ska bli så bra som möjligt för alla. Det krävs en del logistik för att bussen ska kunna hämta varje deltagare

i tid, och att både deltagare, rullstolar och rullatorer ska få plats i den lilla bussen.

Max åtta personer kan vara med i varje grupp, och just nu finns det plats för fler, berättar Marita. En grupp herrar träffas varje måndag och onsdag, och damerna träffas på tisdagar och fredagar. På torsdagar är det en grupp med både herrar och damer.

Gratis buss till träffarna

Anki lyfter fram det fina med att bussen är gratis. Det enda deltagarna betalar för är maten. Kommunen skickar en faktura på kostnaden för lunch och fika de dagar man deltar. -Det är inte alla kommuner som har den här fina verksamheten, och den extra servicen med att bussen hämtar deltagarna i hemmet är jättebra, säger Anki. Om det behövs kan hemtjänstpersonal hjälpa till när man ska ge sig iväg, och när bussen kommer fram hit till Malmen så hjälper jag och Marita deltagarna att ta sig från bussen och in i vår lokal, och vi följer med dem ut till bussen när de ska åka hem.

För att få komma till Strået på Malmen eller Kontakten på Solliden kontaktar du en biståndshandläggare genom att ringa till Fagersta kommuns växel tel 0223-440 00 (telefonid 8.30-9.30).

**Text och foto sid 6-7:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Carina och Åsa välkomnar fler till Kontakten

Kontakten på Solliden är en dagverksamhet för människor med minnessvikt. Carina Sandvik och Åsa Dahlström arbetar på Kontakten, som finns för att öka deltagarnas livskvalitet samtidigt som deras anhöriga får avlastning och stöd.

Carina Sandvik är utbildad Silviasyster och har jobbat på Kontakten i 14 år. Hon visar runt i lokalerna och berättar med engagemang och stolthet om verksamheten. Den som kan komma till Kontakten har en utredd demenssjukdom, bor i eget boende och är beviljad dagverksamhet av biståndshandläggare. Åsa Dahlström är undersköterska med utbildning inom demens och är även seniorcoach.

Deltagarna kommer till Kontakten en eller flera dagar i veckan utifrån var och ens behov. Kommunens egen minibuss med chaufför hämtar och lämnar varje deltagare i hemmet och en personal är alltid med på bussen för att det ska kännas tryggt att åka med. De börjar dagen på Kontakten med kaffe och smörgås i det stora fina köket. Under småpratet kring bordet stämmer personalen av deltagarnas dagsform och berättar om vilken aktivitet de har planerat för dagen. Aktiviteten är vald utifrån deltagarnas önskemål, förmåga och intressen samt årstid. Det kan vara allt från att spela spel, inomhusbowling, sittgympa, ta en promenad, att baka eller plantera blommor. Varje deltagare är med på aktiviteten utifrån sin förmåga och personliga vilja. Muskelminnet finns ofta kvar och många kan dansa. Carina berättar med skratt i rösten om när hon och några herrar spelade dubbelvingis med dansbandsmusik i bakgrunden.

Aptiten ökar när man äter ihop

Undersökningar visar att många äldre äter dåligt och får i sig för lite näring, men på Kontakten serveras både varm mat, efterrätt och kaffe till lunch, och de tar god tid på sig att äta tillsammans.

-Det är fantastiskt att sitta med vid bordet där det är en sån trevlig samvaro. Vi ser att deltagarna äter bra när vi äter tillsammans, berättar Carina.

Carina och Elvy småpratar och skrattar vid köksbordet.

Elvy trivs bra på kontakten.

-Det är trevligt att vara här, inte dumt alls faktiskt. Man blir bekant med de andra på ett speciellt sätt. Det är stor skillnad på hur maten smakar när man äter lunch tillsammans, tycker hon.

Hälsofrämjande utifrån individen

Carina och hennes kollega arbetar salutogent (hälsofrämjande) med personcentrerad vård, vilket innebär att de sätter personen i fokus och inte sjukdomen. De utgår från vad en person faktiskt kan göra snarare än vad den inte klarar. Personalen är noga med att lära känna deltagarna och varje persons levnadsberättelse finns dokumenterad och utgör ett underlag för samtal och aktiviteter.

En arbetsmetod som används är validation där man genom bekräftelse stöder en person och stärker självkänslan. En annan metod är reminiscens, som betyder hågkomst eller minne och bygger på personers minnen. -Doften av pepparkakor kan få en person att minnas tillfällen tidigare i livet som de kanske vill berätta om, förklarar Carina.

Demenssjukdom, eller kognitiv sjukdom som man numera säger, innebär en skada på hjärnan som ställer krav på balansen mellan aktivitet och vila. Lokalerna på Kontakten är planerade utifrån det. På kökssoffan i köket kan en deltagare lägga sig och vila en stund och samtidigt vara en del i gemenskapen. Fåtöljerna och bokhyllorna i salongen inbjuder till avkoppling. -Ibland tar vi med oss den portabla kaminen in här och sitter under varsin pläd och myser, medan någon kanske vill

få taktil fot- eller handmassage. Det händer att vi tittar på en gammal Åsa-Nisse-film, eller en film om Fagerstas historia, men även är aldrig på om vi inte har valt att titta på något tillsammans. Klippböckerna med gamla tidningsklipp ur Fagersta-Posten är också uppskattade, berättar Carina.

Kontinuiteten bland personalen och lokalernas utformning är särskilt viktigt för personer med demenssjukdom. Miljön anpassas så att man med enkla medel kan stimulera deltagarna att aktivera sig, till exempel genom att en vattenkanna står vid blommorna eller att en boll ligger framme. Ett annat enkelt verktyg som underlättar för personer med demenssjukdom är skyltarna som sitter vid varje rum och de små namnskyltarna på bordet där man sitter och äter. Miljön är hemtrevlig och många av aktiviteterna är vanliga vardagssysslor som deltagarna känner igen. Det kan vara att diska, stryka, plantera blommor och räfsa löv.

Uteplatsen används mycket

Carina visar uteplatsen och trädgården bakom Solliden, som används flitigt under sommarhalvåret. Här sätter de potatis och odlar grönsaker. När det är fint väder äter de gärna lunchen utomhus. Det går bra att sitta i hammocken och njuta, och ibland lyssnar de på musik. På sommaren gör de gärna utflykter till fina platser i närheten.

-Det ska vara lätt att göra rätt och det ska vara glädjefyllt att vara här, säger Carina. Det viktiga är att alla blir sedda och bekräftade. Vi vill att deltagarna ska gå hem med en "må bra-känsla" i kroppen, för den känslan kan sitta kvar länge.

Besöksgruppen sätter guldkant på tillvaron för ensamma

**Carina Dorg är en av frivillig-
arbetarna i församlingens besöks-
grupp. En eftermiddag i början av
mars fick jag följa med på ett besök
hemma hos en av hennes kontakter.**

Ingrid tar emot i dörren och visar oss in i det ljusa trivsamma köket. Hon uppskattar Carinas besök väldigt mycket, och tycker att Carina gärna skulle få komma oftare. -Carina är glad och pigg och passar för det här. Hon kommer för sällan bara, säger Ingrid och ler.

-Jag vill kunna hjälpa till och jag tycker att det är roligt att träffa människor i den äldre generationen, förklarar Carina, som besöker Ingrid ungefär en gång i månaden. Hon gör även besök hos en annan person med några veckors mellanrum. Ingrid får även regelbundna besök av församlingens diakoniarbetare.

Har mycket att prata om

Ingrid och Carina har gemensamma bekanta och känner därför varandra litegrann sedan tidigare. De pratar om allt möjligt, om människor de känner och saker som har hänt. Carina hjälper Ingrid att brygga kaffe och Ingrid dukar fram fika medan samtalet flyter på om allt från elförbrukning och höjda matpriser till vården och mer personliga saker som hälsa, mediciner och trygghetslarm. Vi pratar om boende för äldre och om vilken hjälp äldre kan få genom kommunens hemtjänst. Ingrid köper ofta lunch från restaurang Charlie, som levererar maten hem till dörren. Carina lyssnar och kommer med positiva kommentarer och nya infallsvinklar.

Kyrkan bjöd in till sorgegrupp

Ingrid berättar att hon känner sig väldigt ensam sedan hennes make dog i somras. Efter begravningen blev hon inbjuden att vara med i en samtalsgrupp om sorg tillsammans med andra i samma situation, och hon deltog i Leva vidare-gruppens träffar i Brukskyrkan.

-Kyrkan har varit duktiga på att stötta mig, säger Ingrid. Birgitta från kyrkan säger att jag måste lära mig att tänka annorlunda, att inte bara tänka på det som är jobbigt utan också på allt som var bra under de 65 år som min man och jag var gifta. Ingrid valde av hälsoskäl att inte åka med på Leva vidare-gruppens avslutningsresa till Vanbo herrgård. Istället ska Ingrid och Carina äta lunch tillsammans på Lindgården någon dag under våren när det är fint väder och det serveras någon särskilt god rätt.

En nystartad besöksgrupp

Den nystartade besöksgruppen består av några kvinnor som på frivillig basis besöker ensamma personer som gärna vill ha besök av någon som kommer och fikar och pratar en stund, eller går på en promenad om det är fint väder.

-Det är ett sätt att försöka sätta guldkant på tillvaron för personer som är ensamma och längtar efter att få dela en pratstund med någon, säger Birgitta Hellman, som är diakoniarbetare i församlingen och har tagit initiativet till att starta gruppen. Det fanns tidigare en besöksgrupp i församlingens regi under många år, men när deltagarna själva blev äldre så avslutades gruppen. När det på nytt blommade upp ett intresse bland några av församlingens förtroendevalda, så fångade Birgitta upp det och en ny besöksgrupp bildades. Sammantaget besöker gruppens deltagare sex olika personer regelbundet. Gruppen träffas också ibland för att prata om hur man kan hantera besvärliga situationer som kan uppstå vid hembesök.

Om du vill vara med i besöksgruppen eller känner någon som gärna vill ha besök kan du kontakta Birgitta Hellman, diakoniarbetare, tel 0223-434 11.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Frans hjälper till som kyrkvaktmästare

Frans bladar i gudstjänstagens psalmböckerna innan han delar ut dem till besökarna.

Ljus till ljusbäraren delas ut. Bilden höst upp till vänster: Frans får uppdraget att tända tacksägelseljus under gudstjänsten.

Frans Sjölund är nioåringen som älskar att följa med sin pappa Niclas till jobbet som kyrkvaktmästare*. Han tycker om att hjälpa till på gudstjänsterna i kyrkan, och när han blir vuxen vill han jobba som kyrkvaktmästare.

Frans berättar att han före gudstjänsten brukar hjälpa till med att blada i agendor i psalmböckerna och dela ut psalmböcker till besökarna när de kommer. Efter gudstjänsten är det ofta Frans som står med kollektkorgen längst bak i kyrkan när folk går ut. När det är gudstjänst i Västanfors kyrka ska det stora altaret dukas med krucifix, blommor och de stora ljusstakarna, som är så tunga att pappa måste hjälpa till att lyfta upp dem på altaret. Ibland får Frans förtroendet att tända tacksägelseljus, och det tycker han är extra spännande.

Pappa började för två år sedan

Det började för ett par år sedan när pappa Niclas fick jobb som kyrkvaktmästare i församlingen. Frans var nyfiken och frågade om han fick följa med när Niclas skulle jobba på söndagen, och sen har det fortsatt. Han är med Niclas varje gång som han tjänstgör vid söndagens gudstjänst, vilket är var tredje helg. Det har även hänt att Frans har fått frågan om att hjälpa till

vid andra gudstjänster när det saknats en kyrkvärd**.

-Frans är intresserad och tycker att allt med det här jobbet är roligt. Bara att låsa upp kyrkan tycker han är kul och vill följa med på, berättar Niclas.

Kavaj och egen namnskylt

Han har fått en egen fin namnskylt som är likadan som de vuxna kyrkvärdarna har, och han har alltid skjorta, slips och kavaj på sig i kyrkan. Han tycker om att klä sig fint. -Kavajen fick jag när jag fyllde nio i somras, berättar han stolt. Den hade jag på nobeldagen i skolan också, och när jag sjunger i Barnkören på familjegudstjänsterna har jag kavajen på mig.

Frans började i Barnkören i höstas. Han tycker att det är roligt att sjunga och han kunde några av låtarna redan innan, bland annat "Du måste finnas" och "Kramas med mig". På vardagarna går han i skolan och på fritiden tycker han om att cykla, gärna tillsammans med pappa och de andra i familjen.

**kyrkvaktmästare är anställd för att jobba i kyrkan.*

***kyrkvärd hjälper som frivilligarbetare till vid vissa gudstjänster.*

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Mamma – prästen ljuger!

När jag var runt sex-sju år var jag tillsammans med familjen i kyrkan en påskdag. Prästen höll en traditionell påskdagspredikan om hur Jesus börjat leva igen efter döden. Eftersom vi nyss hade förlorat en släkting så hade vi pratat om döden därhemma och jag hade fått veta att: *"när man är död så kan man inte börja leva igen"*. Därför sa jag högt och tydligt, där jag satt i bänken, att: *"Mamma – prästen ljuger!"* Som jag minns det så orsakade mitt uttalande mest munterhet från de övriga kyrkobesökarna men min mamma tyckte att mitt högljudda uttalande var synnerligen pinsamt.

Att föreställa sig att döden inte längre är en realitet samtidigt som människor dör runt omkring i en aldrig sinande ström är givetvis en paradox. Den logiska slutsatsen är att ett av de båda antagandena är falskt. Antingen dör man eller också inte. Det finns inget utrymme för något mitt emellan. Den sjuårige Lars drog slutsatsen att prästen är en lögnare. Men kristen tro talar faktiskt om att döden är besegrad och att livet har vunnit den kamp som stod mellan död och liv, en gång för alla, genom Kristi död på korset. Så hur går det ihop?

Det blir snabbt snårigt och komplicerat och en massa snack om vad som är *sant* och bevisbart när man börjar resonera runt de här frågorna och jag tror att jag vet varför. Jag tror nämligen att vi människor har förlorat, eller håller på att förlora, en viktig förmåga nämligen *fantasin*. Det vill säga; *"förmågan att föreställa sig något, skapa bilder, känslor och annat, i ett ögonblick då man inte upplever det genom syn, hörsel eller känsel"*. Och det är inte så att jag tror att Kristi död och uppståndelse handlar om fantasier, tvärt om. Evangelierna, det vill säga berättelserna om Jesus, de beskriver händelser som människor i Jesu närhet har upplevt. De är inga fantasier eller

symboliska texter, de är skildringar av händelser. Men man måste ta fantasin till hjälp för att förstå det som inte går att känna, se eller höra.

Jag brukar ibland ta atomer som exempel. Vem har sett en syreatom? Jo, faktum är att man nu kan se enskilda atomer med hjälp av elektronmikroskop, men vet ni vad? De ser inte alls ut som de bilder av atomer som vi är vana vid. Man ser inte en kärna och elektroner som susar runt utan man ser helt andra saker som mer liknar en närbild av en vävd duk. Det här är ett exempel på hur vi föreställer oss en sak men att den i verkligheten ser ut på ett annat sätt.

När det gäller döden så gäller samma sak. Vi föreställer oss en sak men det kanske ser ut på ett helt annat sätt. I vår tid när allt förklaras av naturvetenskapens framsteg kan man alltså se atomer. Materiens minsta byggstenar blir synliga för vårt öga. Inte på vanligt sätt men genom ett instrument som omvandlar elektronstrålar till våglängder som vårt öga kan uppfatta. Hur vi än vrider och vänder på det så kan vi inte se atomer med våra ögon utan vi måste omvandla signalerna till något begripligt och forskarna måste använda fantasin och skapa modeller för att vi ska förstå.

När vi ska förklara döden så blir det på ett liknande sätt. Javisst, vi kan se att döden är en realitet men betyder det verkligen automatiskt att livet upphör? Om liv och död inte längre är ett motsatspar så kan man ändå säga att livet fortsätter och att döden är besegrad. Kroppen är död men livet fortsätter.

Jag tror att mitt sjuårige jag hade kunnat acceptera den förklaringen. Döden och livet är i den här meningen *inte* varandras motsatser. Döden är en realitet men livet är starkare och betydligt större än så. Vi har

tur i vår del av världen när vi ska prata om påsken, i det avseendet att livet verkligen återvänder trots att hela världen har sett död ut under vintern. Vetekornen som ramlat i jorden efter att sträet och axet har dött väcks till liv utan att vi kan göra något åt det. Löven knoppas och allt i naturen börjar vakna. Skaparkraften finns där inbyggd i generna. På samma sätt, men helt annorlunda, är det med oss människor. Vår förgängliga kropp läggs i jorden men det som är livet går vidare. Jag tror att det är i en tillvaro som är nära Gud. En tillvaro som vi inte känner med våra vanliga sinnen utan som vi måste fantisera kring.

Till hjälp har vi våra bibeltexter, som inte är helt samstämmiga, men som hjälper oss att förstå att döden inte är slutet. I döden gör livet bara en övergång till ett annat tillstånd. Att förstå det handlar om tro som inte är låst av vissa logiska slutsatser. Det handlar inte om några fantasier i den meningen att vi hittar på lögnare, utan det handlar om *tro* och en förmåga att förstå med hjälp av andra sinnen än syn, hörsel och känsel.

Att fira påsk innebär ett ja till livet. Vi firar att livet oupphörligt förnyas, skapas ständigt och på nytt, och att döden inte rår på det. Döden är inte slutet utan början på något nytt.

Jag är säker på att Lars, sju år, fortfarande skulle säga "Mamma – prästen ljuger" men att han så småningom med hjälp av fantasin – föreställningsförmågan som går utanför den begränsning som logiken ger – kommer att förstå vad det handlar om.

Glad påsk! Kristus är uppstånden!

Lars Frisk, präst

Foto: Gustaf Hellsing/Ikon

Korset som symbol

En central händelse under påsken är det som sker på Golgata nämligen att Jesus korsfäst. Det lär vara en av de allra grymmaste avrättningsmetoder som finns i och med att man sakta kvävs till döds. Just det grymma som sker där har gjort att korset blivit kristendomens stora symbol. Ibland ser man ett kors där även Jesus är avbildad och då kallas det krucifix. Som krucifix finns det flera olika sätt hur Jesus gestaltas men gemensamt är att han offrade sig för att det goda skulle segra över det onda. Detta tog sig uttryck på flera sätt. Jesus levde inte bland de rika och bemedlade utan bland de fattiga och utstötta. Han tog alltid den svagares parti och slogs för rättfärdighet. Detta visade sig verkligen vid kommersen i templet i Jerusalem. Vid påsken brukade judarna vallfärda till templet. Där skulle de offra åtminstone en duva samt betala en sikel i skatt. Man hade även försäljning av offerdjur i förgården men eftersom sikel inte var gångbar utanför templet var man tvungen att växla och detta då mot en avgift. Jesus upprördes över detta då han ansåg att de fattiga tvingades till detta och dessutom lurades att betala för mycket. Han vält försäljarnas bord och drev ut dem ur templet. Denna händelse är en av grunderna till anklagelseakten mot Jesus, som längre fram fick honom dömd som upprorsmakare och till sist korsfäst.

Vi möter korset på många olika ställen. I dödsannonser var det förr nästan uteslutande ett kors men idag hör det till ovanligheten. Idag är det betydligt vanligare att man väljer en symbol som minner om det som den döde gjorde eller var intresserad av. Det kan vara en cykel eller bandyklubba.

När man konfirmerades förr var det inte så ovanligt att man fick ett kors eller krucifix som konfirmationsgåva. Jag har mitt konfirmationskrucifix kvar och det hänger i sovrummet. På mitt som på många andra står det "INRI" som betyder "Jesus från Nasaret, Judarnas konung". Kors och krucifix finns på många platser. I Italien, till exempel, föreskrivs enligt en gammal lag att det skall finnas krucifix i alla klassrum i offentliga skolor.

Prästen August Valfrid Zander var född 1869 i Malma och dog i Västanfors 1941.

Även i olika uttryck förekommer korset. Några exempel på det är "Kors i all sin dar", "Kors i taket" eller det glättiga "Kors i jesse namn" som har med både korset och Jesus. När vi säger dem tänker vi nog inte på varför korset är med i uttrycket, vi säger det bara. På våra kyrkogårdar finns korset ofta representerat allra helst på äldre gravar istället för gravsten. Idag är det ganska ovanligt, men ofta finns korset ändå i någon form på själva gravstenen. Ett av de mest synliga och också vackraste korsen sitter högst upp i kyrktornet på Västanfors kyrka. Det blev i samband med kyrkans restaurering 1987–1988 målat i en gyllene gul färg.

Ett av de mest kända kors som symbol är det som organisationen Röda Korset använder. Det är alltså ett rött kors på vit botten. På Röda Korsets hemsida står: *"Det röda korset är en symbol som ger skydd. Ett rött kors på vit botten är det internationella skyddsembetet som i krig skyddar den medicinska vården och Röda Korsets biståndsarbete."*

Korset är alltså mer än bara ett kors. Det ska få oss att tänka på att det goda alltid segrar över det onda. Alltid!

Text och foto: Staffan Riddersporre

Lindgården brann för 10 år sen

Natten till den 16 mars 2013 brann det på Lindgården. Räddningstjänsten jobbade under många timmar med släckningsarbetet, men kunde inte rädda byggnaden. Ingen människa kom till skada.

Polisutredningen visade att branden var anlagd men man hade ingen misstänkt och ingen person har gripits för branden.

Kyrkofullmäktige beslutade redan den 9 april på ett extra möte att Lindgården skulle byggas upp igen och under hösten 2015 kunde man flytta tillbaka och återuppta verksamheten i huset. Den 15 oktober 2015 var det en festlig och välbesökt återinvigning av församlingshemmet som byggdes 1977.

Många fagerstabor och andra var bestörta och ledsna när Lindgården hade brunnit. De var intresserade av hur det skulle gå med församlingshemmet, som så många under åren har besökt i olika sammanhang och en del har under ungdomstiden haft lokalerna som sitt andra hem.

Verksamheten utlokaliserades till andra tillfälliga lokaler. Församlingsexpeditiönnflyttade till Brukskyrkans övervåning. Öppna förskolan och barngrupperna fick

tillfälliga lokaler i moduler som ställdes upp på parkeringen mitt emot Lindgården, och där åt även Lindgårdsskolans elever lunch. Vi kunde även ordna mindre minnesstunder i de lokalerna som kallades för "Lärkan". Kökets personal hyrde in sig i köket på Green man och kunde laga mat till barnen i förskola och skola och till minnesstunder, men konferensverksamheten låg nere under ett par års tid. Förskolan Lindens verksamhet berördes inte direkt av branden.

Saneringsfirman Corvara fick uppdraget att sanera byggnaden och de inventarier som hade klarat sig från branden. Bygghuset Byggpartner stod för entreprenaden under återuppbyggnaden. På grund av brister i projekteringen tog återuppbyggnaden längre tid än den ursprungliga tidplanen och kostnaderna förhandlades med försäkringsbolaget.

Lindgården byggdes upp som den var före branden med vissa ändringar. Sadeltaket blev nytt och entrén gjordes om med en ny reception i hallen. Köket fick större utrymme och en ny varuhiss.

Lunchserveringen och konferensbokningarna på Lindgården återupptogs efter invigningen. Barnverksamheten och församlingsexpeditiönn flyttade också tillbaka till nyrenoverade fräscha lokaler.

Branden var enligt polisutredningen anlagd och startade på balkongen på Lindgårdens baksida.

Läs artiklarna om branden och återuppbyggnaden i tidigare nummer av Mitt i livet på hemsidan: www.svenskakyrkan.se/vastanfors/sida/242

- Mitt i livet nr 2 2013 (sid 5-7 om branden och saneringsarbetet)
- Mitt i livet nr 1 2015 (sid 3-5 om återuppbyggnaden).
- Mitt i livet nr 3 2015 (sid 20 om invigningen)

Nadiwa har öppnat affär i flyktinglägret

Nadiwa har bott i Kakuma flyktingläger i tolv år. Med hjälp av en spargrupp har hon startat en mataffär så hon kan försörja sina barn. Ensamma barn i Kakuma flyktingläger behöver en fosterförälder, så Nadiwa tar även hand om Muhammed som nu blivit hennes fosterson.

Foto: Jesper Wahlström/IKON

Din gåva går bland annat till:

- 100 kr räcker till utbildning för en jordbrukare i Etiopien. Utbildningen ger kunskap om klimatanpassat växelbruk, trädplantering och vattenbevarande jordbruksmetoder.
- 100 kr räcker till fröer för en familj i Sydsudan. Fröerna ger naturligt tåliga grödor som står emot nyckfullt väder och ger mat på bordet.
- 110 kr räcker till en "matkasse" för en familj i Filippinerna innehållande ris, sardiner, köttfärs, socker, mjölk, nudlar, diskmedel och tvål.
- 150 kr ger 24 barn näringsersättning som räddar liv vid undernäring.
- 160 kr räcker till fyra mangoplantor för en familj i Etiopien. Mangoplantan tillför ny näring till jorden, minskar erosionen, ger varierad mat och tryggare inkomster.
- 650 kr räcker till ett team av socialarbetare i Filippinerna. I arbetet görs stödjande och utredande besök hos barnfamiljer som lever på gatan.

Läs mer på www.svenskakyrkan.se/act

Fakta om fasteaktionen

Dela lika under samma himmel

Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Men beroende på var vi föds ser verkligheten olika ut. Act Svenska kyrkans fasteaktion börjar på fastlagssöndagen den 19 februari och pågår till palmsöndagen den 2 april.

Det finns ett överskott av mat i världen, ändå vet vi att över 800 miljoner människor lider av hunger. Efter coronapandemin och Rysslands brutala krig i Ukraina har mat- och bränslepriser ökat kraftigt. Det har ytterligare ökat hungern i världen, som nu står inför en global hungerskris. Det finns tillräckligt mycket resurser globalt för att lösa hungerskrisen, ändå är världen hungrigare än någonsin.

Act Svenska kyrkan vill främja människors möjligheter att delta i ekonomin på rättvisa och hållbara villkor. En viktig del i det arbetet är att utbilda människor om deras rättigheter, så att de själva kan vara med och påverka sitt samhälle och sitt liv. Tillsammans med andra kyrkor, organisationer och tusentals frivilliga över hela världen arbetar Act Svenska kyrkan långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor och agerar snabbt vid katastrofer. Act står för att agera och att omsätta tro i handling – alltid med människors lika värde och rättigheter i fokus.

Tillsammans kan vi kämpa för att fler människor får tillgång till en hållbar och rättvis matförsörjning. **Swisha din gåva till 900 1223.**

Text: Sanna Bülow,
Intervjuer: Bengt Sigvardsson

Efter tolv år i flyktinglägret har flerbarnsmamman Nadiwas hopp om att komma därifrån falnat, men livsglöden har inte brunnit ut. Med hjälp av en spargrupp har hon startat en mataffär och hennes omsorger räcker även för Mohammed - ett av många föräldralösa barn.

Flykten till Kenya

Nadiwas make arresterades och fängslades av regimen i deras hemland i östra Afrika. Varför hennes man sattes i fängelse vet hon inte. Hon vet inte heller var han hålls fången eller om han överhuvudtaget lever. Hon vet bara att hon och barnen inte kunde vara kvar i landet. De tvingades fly till Kenya, och placerades i flyktinglägret Kakuma, där de nu bott i över tolv år.

–Vi är här för att vi inte har någon annanstans att bo. Vi har fått skydd här men det är inte säkert. Det är en kamp varje dag, säger Nadiwa.

Lönen räcker inte

–Maten räcker inte, pengarna räcker inte. Jag går långt till fots varje dag till jobbet men jag tjänar mindre än 500 kronor per månad. Ena månaden köper jag skor åt ett av barnen, nästa månad till nästa barn, och när alla fått skor behöver den första nya skor igen.

En dag för drygt fem år sedan kom en ung kvinna från Nadiwas hemland till lägret med sin femåriga son Muhammed. Kvinnan berättade för Nadiwa att hon inte var välkommen hem till sin familj eftersom hon var ogift när barnet föddes. Hon hade rest till Nairobi för att leta efter pappan till sin son, men eftersom hon befann sig illegalt i Kenya förflyttades hon mot sin vilja till Kakuma flyktingläger.

–Jag försökte hjälpa dem, de fick bo hos mig och jag sa till henne att eftersom hon kunde laga mat så kunde hon skaffa ett jobb och tjäna pengar. Hon jobbade i tre månader och sparade pengarna. Sedan stack hon. Hon lämnade sin egen son! Om jag skulle träffa henne idag skulle jag ha så många frågor. Vad kan vara anledningen till att lämna sitt eget barn!?

Ensamma barn behöver en fosterförälder

Nadiwa tittar med sorgsna ögon på Muhammed, som står tyst och stilla i dörröppningen till deras hem.

–Jag trodde först att hon skulle komma tillbaka. Men jag visste inte vad jag skulle göra med Muhammed. Han kunde inte sitta ensam i mitt hem medan jag gick till jobbet. Så jag tog med honom till LVFs (Lutherska världsförbundet) barnskyddsgrupp och sa att han måste gå i skolan. Men de sa att han behövde en fosterförälder som kunde skriva pappren och ta hand om honom.

Ensamma barn i Kakuma flyktingläger behöver en fosterförälder. I första hand placeras barn hos släktingar, men om det inte finns någon de känner så försöker LVF hitta lämpliga fosterföräldrar bland dem med samma nationalitet. Det kan vara svårt att finna någon lämplig familj som är redo att ta sig an ytterligare ett barn i en redan utsatt situation med brist på mat, husrum och pengar. LVF organiserar stödgrupper för fosterföräldrarna så de kan hjälpa varandra genom samtal och gemensamt sparande.

Startade mataffär med pengar från spargruppen

Nadiwa berättar om hur hon genom spargruppen lyckades starta en egen mataffär.

–Jag frågade en vän som säljer frukt om jag kunde få numret till leverantören. Sen pratade jag med alla i mitt bostadsområde och sa att de skulle spara pengar för att snart finns frukt och grönsaker att köpa. I spargruppen ger alla 100 kronor varje månad och turen går runt att få pengarna. När det blev min tur att få 700 kronor ringde jag och beställde potatis, tomat och bananer. Och maten kom! Då kunde jag sälja och beställa mer igen och så har det fortsatt. Det blir inga pengar över men det räcker så att jag och barnen kan äta bra mat varje vecka.

Vardagen rullar på

Nadiwa plockar bland tomaterna inne i sin lilla affär. Hennes äldsta dotter tänder kolugnen utanför och sätter på en stor gryta med olja. Det ska bli pommes frites att sälja.

Muhammed går in och byter om från sin skoluniform för att gå på fotbollsträning, arrangerad av LVFs ungdomssektion. Han gillar att spela fotboll och Nadiwa säger att det är den enda gång hon ser honom glad. Hon säger att han har haft det svårt, men att hon tycker att hon ser en ljusning - att han börjar acceptera henne.

–Han sa till mig att om han får åka härifrån så vill han åka med mig.

Livet i flyktinglägret går vidare, vardagen rullar på. Hoppet om att komma därifrån har falnat i takt med åren som passerat. Men Nadiwa ger sina barn uppmuntrande blickar och konstaterar:

–Gud gav mig det här livet och Gud gav mig de här barnen att ta hand om.

Vårdcentralen kan öppna efter sommaren

Församlingens arbete med att starta en vårdcentral i Fagersta fortsätter och nu är målet att kunna öppna den 21 augusti.

En ansökan om tillstånd är inlämnad till Region Västmanland och i skrivande stund väntar man på besked om tillfälligt bygglov för att ställa upp moduler på en plats i centrum.

-Vi har fått väldigt många positiva reaktioner från fagerstabor och frågor om när man kan börja lista sig. Glädjande många inom olika kategorier av vårdpersonal har hört av sig och söker jobb på den nya vårdcentralen, berättar kyrkoherde Henrik Rydberg.

-Vi utgår från människors behov, och eftersom vård, skola och omsorg är viktiga frågor för människor så ska vi jobba med det. Det är historiskt sett inte alls konstigt att kyrkan ägnar sig åt vårdfrågor. Runt om i världen driver kyrkor och kristna organisationer sjukvård, menar han.

Den som vill stödja arbetet med att starta en vårdcentral kan sätta in pengar på "Sjukvårdsfonden", till exempel i samband med en fördelsedagsuppvaktning eller som en minnesgåva vid en begravning.

*Välkommen med din gåva bg 106-1183
Märk inbetalningen "Sjukvårdsfonden"*

Cecilia Kjellin Eriksson

Fråga juristen

Vad kostar det?

En vanlig och viktig fråga som vi får på byrån är vad det kostar att anlita juridisk hjälp. Kyrkans Juridiska Byrå debiterar ett timarvode som följer den taxa som Domstolsverket fastställer inför varje år, den så kallade rättshjälptaxan. Timarvode för år 2023 är 1845 kr inkl. moms per timme (1476 kr exkl. moms) och det innebär att vi debiterar kunden efter tidsåtgång men dock med beaktande av ärendets svårighetsgrad och komplexitet. När det kommer till upprättande av olika juridiska dokument så är det väldigt individuellt hur mycket arbetet vi behöver lägga ned på grund av de olika ärendenas förutsättningar. För att vi inte ska tumma på kvalitén eller sätta ett för högt pris, så har vi inte några fasta priser. Det rörliga priset innebär att det kunden betalar för ska stå i relation till den hjälp som kunden får. Att vända sig till en kunnig jurist ger vanligtvis mer nytta än det kostar.

Kyrkans Juridiska Byrå är öppen för alla, oavsett om man är medlem i Svenska kyrkan eller inte. Vi agerar inte ombud för en part, utan är en neutral rådgivare. Vårt kontor finns i Fagersta, och vi tar emot kunder även från andra orter.

Kyrkans Juridiska Byrå

tel 0223-434 76

För tidsbokning kontakta sekreterare

Maria Ulestig Eriksson kl 8-12.

Ida Jäder, jurist

Är sommarstugan min dotters egendom?

Min dotter har tidigare fått en sommarstuga av mig. I gåvobrevet skrev vi att sommarstugan skulle vara hennes enskilda egendom, eftersom jag vill att sommarstugan ska stanna kvar i släkten. Nu har min dotter gift sig och de har inte skrivit något äktenskapsförord. Kommer sommarstugan fortsatt att vara enskild egendom vid en eventuell skilsmässa eller måste detta stå i ett äktenskapsförord för att gälla?

Svar:

Det villkor som står i gåvobrevet till din dotter gäller fortsättningsvis. I en bodelning ingår makarnas giftorättsgods, enskild egendom undantas. Egendom kan bli enskild genom ett äktenskapsförord mallen makarna, villkor i ett gåvobrev **eller** genom ett testamentsförordnande. Din dotter behöver alltså inte skriva ett äktenskapsförord för att sommarstugan ska fortsätta vara hennes enskilda egendom.

Skicka in ditt svar senast den 17 april till Västanfors Västervåla församling, Box 2012, 737 02 Fagersta. Vi lottar en vinnare bland rätta svar, så kom ihåg att skriva ditt namn och din adress. Lycka till!

[illegible]

Korsordet- lösning nr 4 2022

Här är rätta svaret på korsordet som publicerades i Mitt i livet nr 4 2022. Heli Jansson vann ett presentkort på lunch i Lindgårdens lunchservering.

[illegible]

Träffpunkten

Efter önskemål från församlingsbor startar vi "Träffpunkten" i Brukskyrkan en lördag i månaden kl 17-19.30. Tanken är att det ska vara ett tillfälle för ensamma att träffas i all enkelhet. Vi ordnar under kvällen någon förtäring till självkostnadspris och träffen blir vad vi tillsammans gör den till.

**Första Träffpunkten blir lördagen
den 29 april kl 17-19.30 i Brukskyrkan.**

Vill du vet mer? Kontakta
Birgitta Hellman, diakoniarbetare,
tel 0223-434 11.

Illustration: Linda Mickelsson/Ikon

Församlingsresa 17 juni

“En vänlig grönskas rika dräkt har smyckat dal och ängar“

psalm 201

Välkommen att följa med oss på församlingsresa som i år går till Karlstad. På vägen dit stannar vi till på ett lantligt gårdscafé där vi får njuta av vacker natur och passa på att ha en kort andakt. Därefter går färden vidare mot Karlstad där vi intar lunch innan vi besöker Lars Lerin museum. På hemvägen stannar vi till vid Lekhyttans kök för en kvällssmörgås.

Reseledare:

Birgitta Hellman, diakoniarbetare
och Heléna Markfjärd, präst.

Kostnad

medlem i Svenska kyrkan: 500 kronor
icke medlem i Svenska kyrkan och i mån
av plats: 700 kronor.
Betalas kontant eller med swish vid
påstigning.

Program

Kl 08.00 Avresa från Lindgården,
via järnvägsstationen kl.08.10,
Bergslagssjukhusets entré kl.08.15
och busskuren vid Lidl kl.08.20.

Kl 10.00 Fika vid Nora Annas café
Kl 10.45 Avresa mot Karlstad
Kl 12.30 Lunch på ”Ditt Matställe”
hemlagad husmanskost i hemtrevlig miljö.
Kl 13.40 Avresa till muséet
Kl 14.00 Guidning på Lars Lerin museum
Kl 15.30 Avresa
Kl 16.45 Kvällsfika vid Lekhyttans kök
Kl 17.15 Avfärd hemåt, ankomst Fagersta
cirka 19.30

Välkommen att anmäla dig till
församlingsexpeditionen på Lindgården,
tel 0223-434 00 senast den 31/5.

Gudstjänster i

Sö 2/4 kl 18

I believe. Mässa med musik ur Elvis Presleys repertoar. Mikael Wretholm, sång. Stefan Appelqvist, piano.

Må 3/4 kl 13

Måndagsträff och andakt i Väster-våla sockenstuga med påsklunch.

To 6/4 kl 18

Skärtorsdagsmässa i Västanfors ka.

Fr 7/4 kl 11

Långfredagsgudstjänst i Västanfors kyrka med Kyrkokören. Sångsolister: Britt-Marie Frid Andersson och Caitriona Karlsson.

Sö 9/4 kl 11

Påskdagsmässa i Västanfors kyrka med Kyrkokören.

Må 10/4 kl 11

Sammanlyst till Skinnskattebergs ka.

Sö 16/4 kl 10

Familjegudstjänst i Västanfors kyrka med eftersamling på Lindgården.

Sö 23/4 kl 11

Messu. Finsk mässa i Brukskyrkan.

Sö 23/4 kl 15

Gudstjänst i Brukskyrkan. Kyrkkaffe.

Sö 30/4 kl 11

Mässa i Västanfors kyrka.

Sö 30/4 kl 20

Kyrkokören sjunger på Valborgsmäs-sofirandet på Udden i Ängelsberg.

Sö 7/5 kl 12

Ättenpäiväjuhla. Finskt morsdagsfi-rande på Lindgården.

Sö 7/5 kl 15

Gudstjänst i Brukskyrkan. Kyrkkaffe.

Må 8/5 kl 14

Måndagsträff med andakt och fika i Västervåla sockenstuga.

Sö 14/5 kl 11

Gudstjänst med Västerås Frälsnings-armés musikkår i Västanfors kyrka. Kyrkkaffe på Lindgården.

Malingsbo Tolvsbo Rehabcenter

- **Beroendebehandling** - alkohol och andra droger.
Kom gärna på studiebesök tillsammans klient och företagsrepresentant.
Fri konsultation, även för privatpersoner.
- **KBT-samtal** även för externa klienter - privatpersoner som själva bokat. Första träffen är ett kostnadsfritt bedömningssamtal.
- **Par-terapi** även för externa klienter - privatpersoner som själva bokat. Första träffen är ett kostnadsfritt bedömningssamtal.

Tolvsbo, Vårdshusvägen 12
777 93 Söderbärke
tel 0240-351 51
Tommy Elmertoft, vd tel 070-227 19 79
epost: heldygnsvard@malingsborehab.se

Malingsbo Tolvsbo Rehabcenter

påsk och vår

To 18/5 kl 8

Gudstjänst på Hotellberget i Ängelsberg med Kyrkokören. Ta med fikakorg och något att sitta på.

Sö 21/5 kl 11

Messu. Finsk mässa i Brukskyrkan.

Sö 21/5 kl 15

Mässa i Brukskyrkan. Kyrkaffe.

Lö 27/5 kl 13

Konfirmation i Västanfors kyrka.

Sö 28/5 kl 10

Familjegudstjänst i Västanfors kyrka.

Sommaravslutning med stora tårtan.

Sö 4/6 kl 15

Gudstjänst i Brukskyrkan. Kyrkaffe.

Sö 11/6

Friluftsgudstjänst. Tid och plats meddelas senare.

Ti 13/6 kl 19

Musik i sommarkväll i Västervåla kyrka med Kyrkokören.

Sö 18/6 kl 11

Messu. Finsk mässa i Brukskyrkan.

Sö 18/6 kl 15

Gudstjänst i Brukskyrkan. Kyrkaffe.

*Mer information om gudstjänster finns i predikaturen i Fagersta-Posten och på församlingens hemsida.
www.svenskakyrkan.se/vastanfors*

Stick och sygruppen ändrar inriktning

Församlingens "Stick och sy-grupp" (som tidigare hette pack-gruppen) byter ändamål för sina alster.

Tidigare har gruppen tillverkat baby-paket till ett flyktingläger i Algeriet, men vi har fått besked från organisationen Brödet och fiskarna som har haft hand om transporter av babypaket, att de upphör med dessa transporter, eftersom de inte hittar någon seriös mottagare på plats i Algeriet som kan dela ut babypaket. Därför ändrar Stick och sygruppens verksamhet inriktning.

Gruppen kommer att fortsätta att träffas och sy väskor, sticka filtar, tröjor, vantar, sockor och mössor för stora och små. Alstren säljs sedan på Lindgården och i Brukskyrkan till förmån för hjälpbehövande i världen genom Act Svenska kyrkan, och kan vid behov lämnas till barnfamiljer i Fagersta.

Vi tar inte längre emot frottéhanddukar, barnkläder och gosdjur. Barnkläder kan lämnas till "En hjälpare hand" i Fagersta. Detta tar Stick och sygruppen gärna emot även i fortsättningen och kan lämnas in på Lindgården eller i Brukskyrkan.

- Garner och garnrester
- Tyger
- Färgade lakan

För mer info: Kontakta Birgitta Hellman, diakoniarbetare, tel 0223-434 11 epost: birgitta.hellman@svenskakyrkan.se

Studiebesök från flera församlingar

Under den senaste tiden så har Västanfors Västervåla församling tagit emot studiebesök från flera andra församlingar. Flera av dem är intresserade av att starta Kyrkans Begravningsbyrå och andra ser över möjligheterna att starta förskola.

Många församlingar i Svenska kyrkan funderar på att starta verksamheter inom social ekonomi, som en del i det diakonala arbetet samtidigt som det stärker ekonomin genom intäkter som ligger vid sidan av kyrkoavgiften.

Vår församling har varit verksam inom social ekonomi under de senaste 20 åren med bland annat Lindgårdsskolan och förskolorna Linden och Västanvinden, och behandlingshemmet Malingsbo Tolvsbo Rehabcenter.

Nu kan du söka medel ur våra stipendiefonder

Uppgifter om aktuella stipendier och ansökningsblanketter finns på församlings-expeditionen på Lindgården tel 0223-434 00 och på hemsidan. Ansökan lämnas senast den 3 maj.

Nästa tidning

Nästa nummer av församlingstidningen Mitt i livet kommer ut den 18-19 juni. Hör av dig till redaktören om du inte får någon tidning.

MITT i LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 0223-434 10.
Redaktör: Cecilia Kjellin Eriksson, tel 434 06. **Tryck:** PRIMA-tryck, Hallstahammar. **Omslagsfoto:** Gustaf Hellsing/Ikon.
Redaktören svarar för osignerat material.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/VASTANFORS

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

DELA LIKA UNDER SAMMA HIMMEL

I KVÄLL GÅR ÖVER **800 MILJONER**
MÄNNISKOR OCH LÄGGER SIG HUNGRIGA

Världen är hungrigare än någonsin fast det produceras mer än tillräckligt med mat i världen för att alla människor ska bli mätta. Att dela med sig har aldrig varit viktigare. Genom att ge en gåva är du med och bidrar till att fler människor kan äta sig mätta. Dela lika under samma himmel.

* 110 kronor räcker till en matkasse för en familj på Filippinerna i en vecka.

Källa wfp.org

SK22244

